

**ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ
ОСВІТИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ
НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ**

Матеріали

Міжнародної науково-теоретичної конференції

(25 квітня 2024 року)

Електронне видання

**Міністерство освіти і науки України
Інститут вищої освіти НАПН України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Національна академія педагогічних наук України
Комунальний заклад вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти»
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży (Польща)
Комунальний заклад вищої освіти «Барський гуманітарно-педагогічний коледж
імені Михайла Грушевського»
Спілка голів обласних Рад директорів закладів фахової перед вищої освіти України
Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся»**

ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

Матеріали

Міжнародної науково-теоретичної конференції

(25 квітня 2024 року)

(Електронне видання)

м. Бар

2024

•••
2

*Рекомендовано до друку вченою радою Комунального закладу вищої освіти «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського»
(протокол № 5 від 24 червня 2024 року)*

Рецензенти:

Барановська Лілія Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної освіти Педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, дійсний член Академії МСКП «Полісся»;

Дубасенюк Олександра Антонівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри професійно-педагогічної, спеціальної освіти, андрагогіки та управління Житомирського державного університету імені Івана Франка, почесний академік НАПН України, президент, дійсний член Академії МСКП педагогіки «Полісся»;

Ярошенко Ольга Григорівна, доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, головний науковий співробітник відділу інтеграції вищої освіти і науки, Інститут вищої освіти НАПН України.

Інноваційні стратегії розвитку вищої освіти в умовах реалізації концепції навчання впродовж життя: Збірник матеріалів Міжнародної науково-теоретичної конференції / за заг. редакцією М.О.Мороз, Ю.В. Івженка. Бар: редакційно-видавничий центр КЗВО «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського». 2024. 242 с.

У збірнику представлені матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційні стратегії розвитку вищої освіти в умовах реалізації концепції навчання впродовж життя», яка відбулася 25 квітня 2024 року. До збірника включені статті, в яких розкриваються основні тенденції та проблеми розвитку системи вищої освіти в Україні, а також світові тренди розвитку вищої освіти; окреслено концептуальні підходи до професійної педагогічної освіти та професійної компетентності сучасного фахівця; з'ясовано особливості організації освітнього процесу у закладах вищої та фахової передвищої освіти в період збройної агресії рф проти України.

Рекомендовано для викладачів закладів освіти, педагогічних працівників, наукових співробітників, здобувачів вищої та фахової передвищої освіти.

*Редколегія може не поділяти погляди авторів, викладені у збірнику.
Автори несуть повну відповідальність за опублікований матеріал*

© Комунальний заклад вищої освіти «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського», 2024

© Автори тез доповідей, 2024

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова: САВЧУК Петро – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, психології та фахових методик, директор КЗВО «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського», член-кореспондент Академії МСКП «Полісся».

Відповідальний секретар: МОРОЗ Майя – доктор педагогічних наук, доцент кафедри мистецьких дисциплін, декан гуманітарно-педагогічного факультету КЗВО «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського», дійсний член Академії МСКП «Полісся».

Члени оргкомітету:

ЇВЖЕНКО Юрій – кандидат педагогічних наук, старший дослідник, завідувач сектору відділу науково-методичного забезпечення професійної освіти ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти».

САМБОРСЬКА Олена – доктор філософії, доцент кафедри педагогіки, психології та фахових методик, заступник директора з навчальної роботи КЗВО «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського», член-кореспондент Академії МСКП «Полісся».

СТОРОЖУК Антоніна – кандидат мистецтвознавства, доцент, професор кафедри мистецьких дисциплін, вчений секретар КЗВО «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського», член-кореспондент Академії МСКП «Полісся».

ЗМІСТ

Бакалець Олексій ФОРМУВАННЯ У МОЛОДІ ІДЕЙ ПАТРІОТИЗМУ ТА ЖЕРТОВНОСТІ	9
Бакалець Надія ВИХОВНЕ ЗНАЧЕННЯ ДИТЯЧИХ РОЗВАГ У ХОДІ ЗНАЙОМСТВА ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ЗВИЧАЯМИ ТА ТРАДИЦІЯМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ	14
Барановська Ірина ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ У ВОЄННИЙ ЧАС	18
Басюк Оксана ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНСЬКИХ ВУЗІВ	20
Белоконь Олексій, Школа Олександр ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ НАВЧАЛЬНОГО ФІЗИЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ	23
Бистрицька Неля ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ОСНОВНОГО МУЗИЧНОГО ІНСТРУМЕНТУ	26
Білевич Інна, Гуд Ганна ТВОРЧЕ СПРИЙМАННЯ ТВОРІВ МИСТЕЦТВА ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНЕ ЯВИЩЕ	30
Bohdanova Nataliia THE POSTGRADUATE EDUCATION AS A STAGE OF SELF-IMPROVEMENT AND TRAINING OF CREATIVE PERSONALITY DURING THE WHOLE LIFE	34
Бондар Інна, Бондар Руслан ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ РОЗВИТКУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	38
Войтович Ліана, Мар'євич Наталія ВИХОВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УЧНІВ ЗЗСО У ПРОЦЕСІ РОБОТИ ВОКАЛЬНОГО ФОЛЬКЛОРНОГО ГУРТКА	41
Волохата Катерина, Задорожна Ганна ВРАХУВАННЯ ВІКОВИХ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	44
Гадинко Олександр ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ОСВІТИ ЯК ВАЖЛИВА УМОВА ТА НАПРЯМ ІННОВАЦІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА	47
Гордієнко Юлія ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	50
Гуменюк Єлизавета, Ляхнович Ніна ЗНАЧЕННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПЕРІОД ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РФ ПРОТИ УКРАЇНИ	52
Гуцал Аліна, Гуд Ганна ВПЛИВ ТРИВОЖНОСТІ НА НАВЧАЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	55
Захарчук Максим, Школьник Оксана ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ХУДОЖНІХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	59
Зеленюк Сергій ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА НА ЗАНЯТТЯХ З ІНФОРМАТИКИ	62

Гльчук Катерина, Мар'євич Наталія ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З УЧНЯМИ ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЖАНРІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	66
Івженко Юрій ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА В СИСТЕМІ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	70
Кльоц Олександр ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЗМУ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПІСЕНЬ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ	72
Ковтуцька Марина, Гуд Ганна АРТ-ТЕРАПІЯ ЯК ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ШКОЛЯРІВ	76
Козлакова Галина УКРАЇНСЬКІ УНІВЕРСИТЕТИ: ПІДСТАВИ УСПІШНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ, СТУДЕНТІВ І ВИПУСКНИКІВ	82
Комкова Ольга АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	84
Коцурак Оксана ФОРМУВАННЯ ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ	86
Кочубей Тетяна ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	91
Кравченко Юлія, Щербина Тетяна УПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ В СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ТОКМАЦЬКОГО МЕХАНІЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ ВИКЛАДАЧІВ ЗАГАЛЬНОГО ЦИКЛУ ТА ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	95
Кришук Катерина СУБ'ЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ВПРОДОВЖ ВСЬОГО ЖИТТЯ	98
Кузнєцова Оксана ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИХОВАННЯ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ	101
Лебединська Тетяна ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЖУРНАЛІСТИКА»	104
Лопатюк Сніжана, Мар'євич Наталія МИСТЕЦЬКА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ МУЗИЧНО-ІГРОВИХ ПРОЄКТІВ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ	111
Любарська Іларія РОЗВИТОК МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПРОЦЕСІ НАВЧАЛЬНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ДОШКІЛЬНИКАМИ ТА МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ	115
Магельницька Дарина ЗНАЧЕННЯ МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ДЕМОНСТРАЦІЇ ВИКЛАДАЧА У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	119
Мала Дарія, Сошинська Наталія ПЕДАГОГІЧНА ВЗАЄМОДІЯ ЯК ОСНОВА ТЕХНОЛОГІЇ ПРОБЛЕМНО-РОЗВИВАЮЧОГО НАВЧАННЯ	123
Маліновський Юрій ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПЕРІОД ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РФ ПРОТИ УКРАЇНИ	126

Медвідь Михайло, Сасовський Тарас ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОФРАГМЕНТУ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНЖЕНЕРНОГО КРЕСЛЕННЯ	133
Мілінчук Андрій ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	136
Мішкулинець Олена ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	140
Москаленко Лада, Бондаренко Олена ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТЕХНОЛОГІЇ STEM- ОСВІТИ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС	144
Невмержицька Олена, Ковальчук Валентина ОРГАНІЗАЦІЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ У ДІЯЛЬНОСТІ АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ	146
Ненько Юлія SOFT SKILLS FOR LIFELONG LEARNING	149
Нохріна Ірина, Котелевець Анастасія СОЦІАЛЬНИЙ ПОРТРЕТ СУЧАСНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	151
Пантелюк Людмила ОСОБЛИВОСТІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У ВІТЧИЗНЯНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖАХ	154
Папка Любов ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ	158
Поберецька Вікторія ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ПРИ ВИВЧЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)	163
Подкур Ірина ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ МАРКШЕЙДЕРСЬКОЇ СПРАВИ	166
Савенко Олександр ФЕНОМЕН НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ВСЬОГО ЖИТТЯ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ	168
Салфетнікова Катерина ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІЙ ТЕХНОЛОГІЙ	170
Сліжевський Андрій, Кірвалідзе Георгій ПОДОЛАННЯ ВИКЛИКІВ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	172
Сонько Юлія, Мар'євич Наталія МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ГУРТКОВОЇ РОБОТИ ХУДОЖНЬО- ЕСТЕТИЧНОГО НАПРЯМУ З УЧНЯМИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	182
Сорочинська Світлана МОРАЛЬНО-ЕСТЕТИЧНИЙ ВПЛИВ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНО-ПІСЕННОЇ КАЛЕНДАРНОЇ ОБРЯДОВОСТІ НА СВІДОМІСТЬ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ	185
Струкевич Олексій ІСТОРИЧНА ТЕМАТИКА В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ВІЙНІ З МОСКОВСЬКИМ АГРЕСОРОМ	190
Супрун-Ковальчук Тетяна, Фляжнікова Ярослава КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ЮРИСТА-ПРОФЕСІОНАЛА	194

Удалова Олена СУЧАСНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗВО	196
Харитоновна Ірина ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СТУДЕНТІВ	199
Хомин Світлана ОСОБЛИВОСТІ ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВОЄННИХ РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ	203
Царенко Людмила, Трачук Олена ФАХОВА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД	207
Чернова Анастасія, Гуд Ганна ДЕФІНІЦІЯ «СОРОМ'ЯЗЛИВІСТЬ»: ФІЛОСОФСЬКО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ	218
Чиновата Зоя СТРАТЕГІЯ ФОРМУВАННЯ БРЕНДУ ВИКЛАДАЧА СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ	220
Чорнобрива Ольга ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО КОНФЛІКТУ: ДОСВІД УКРАЇНИ	223
Шиндирук Вікторія, Лісова Алла ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ МИСТЕЦТВА В ШКОЛІ	225
Штурба Антоніна, Полянська Діана МЕТОД КАЛЛАНА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ РОЗМОВНИХ НАВИЧОК У ВОЛОДІННІ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ	233
Юзько Тетяна, Слугоцька Вікторія ЮРИДИЧНА КЛІНІКА – ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМОК ПРАВОВОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	236
Якубчик Ольга ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ЕТНОПЕДАГОГІКИ В СУЧАСНОМУ ІНТЕРКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	239

*Світлана Хомин,
викладач-методист,
викладач постановки голосу ВСП
«Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
Мукачівського державного університету»,
м. Мукачево*

ОСОБЛИВОСТІ ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВОЄННИХ РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ

Сучасні реалії воєнного стану в нашій країні поставили всіх учасників навчального процесу в умови, коли знання вимушено необхідно було здобувати дистанційно. В умовах дистанційного навчання здобувачі освіти повинні самостійно опановувати теоретичний та практичний матеріал, не маючи належних навичок самостійної роботи, вміння розподіляти власний час, самостійно організувати навчальний процес вдома в нових для них умовах.

Питання ефективності та власне результативності дистанційного навчання щодо практичних дисциплін, а саме практичного курсу «Постановка голосу», малодосліджене. В умовах використання інтернету під час проведення онлайн занять звук видозмінюється, затримується, взагалі зникає. Це, звичайно є негативним фактором, який впливає на якість засвоєння знань. Труднощі, які виникають під час дистанційного навчання пов'язані саме із оволодінням вокально-практичних навичок.

Є певні форми роботи щодо вивчення вокальних творів, які навіть у складних умовах дистанційного навчання все ж давали позитивні результати. І це, перш за все, робота над ритмом. Саме робота над ритмічною структурою вокального твору на початковому етапі в умовах дистанційного навчання складала певні труднощі для багатьох здобувачів освіти. Зазвичай помилки виникали при недбалому виконанні слабких долей такту, скороченні їх тривалості; при порушенні рівності ритмічного малюнка за рахунок посилення і надмірного підкреслювання сильних долей такту; при виконанні: синкоп, тріолей, пунктирного ритму, ритмічних побудов шістьнадцятими нотами.

Відтворення метричної пульсації ударами, де за основу відліку береться восьма тривалість – стало вирішенням питання роботи над ритмічними труднощами у вокальних творах в умовах дистанційного навчання.

Метод показу метро-ритмічної структури вокальних творів на початковому етапі його вивчення потребує від здобувачів освіти активної слухової концентрації та роботи мислення.

Розпочинається робота над новим вокальним твором промовлянням нот у ритмі з показом метру рухами руки донизу та вгору. Опускання руки донизу та фіксація ударом по нозі (на схемі - «н») зображує сильну долю («Раз»). Підняття руки до гори до плеча (на схемі – «п») та удар по ньому («І»). Такий підготовчий прийом перед співом, (коли промовляються ноти в ритмі) налаштовує свідомість здобувачів освіти не тільки на вірне відтворення ритму, а і на відчуття і розуміння звуковисотного положення мелодії.

Відповідно до схеми, кожна нота має свою відповідну кількість ударів.

Схема відтворення метричної пульсації

			1 удар	н. або п.
			2 удари	н. + п.
			3 удари	н. + п. + н.
			4 удари	н. + п. + н. + п.
			6 ударів	н. + п. + н. + п. + н. + п.
			8 ударів	н. + п. + н. + п. + н. + п. + н. + п.

Схема запису відповідності кількості ударів певній ноті зорво допомагає здобувачам освіти постійно здійснювати самоконтроль правильності виконання завдання. Такий спосіб в умовах дистанційного навчання дає можливість слуховим методом контролювати правильність відтворення ритму і може здійснюватися за відсутності відеозв'язку. По цій схемі не складає труднощів відтворити будь яку ритмічну побудову.

Наприклад, четвертна нота з крапкою (це три восьмі ноти) – відтворюється трьома ударами, дві шістнадцяті (це одна восьма нота) – один удар тощо.

Як відтворювати пунктирний ритм? Важливо зрозуміти, що здійснюється показ восьмої ноти ударом по нозі, після чого необхідно зафіксувати ударом рукою по плечу «крапку біля восьмої ноти», а потім промовити коротко шістнадцяту ноту. Якщо вокальний твір починається з затакту (відповідно зі слабкої доли) відтворення метру починається з підняттям руки до плеча. Ритмічні побудови шістнадцятими нотами рівномірно розподіляються по дві тривалості на один удар. Все сказане стосується у тій мірі і всіх пауз у нотному тексті, адже, важливим виразовим засобом музики є виконання саме *пауз*. Тому з перших занять важливо навчати вірно витримувати паузи і формувати вміння розуміти їх смислове значення.

Запропонована система відтворення метру ударами і промовляння нот в ритмі використовується тільки на початковому етапі розучування твору.

Адже, *ритм* – поняття не є статичним і залежить від багатьох факторів. В першу чергу під час виконання вокального твору ритм підпорядковується живому плину темпових змін розвитку мелодії, емоційним, динамічним змінам, стильовим особливостям вокального твору. Точне відтворення ритму, записаного в нотах, без урахування інших вагомих засобів музичної виразності перетвориться на скандування мелодії, натомість не буде живим виконанням музичного твору.

Тому, дуже важливо підходити до роботи на початковому етапі комплексно, працюючи і над ритмом, і над чистотою інтонування, і над звукоутворенням, вокальним диханням тощо.

В умовах дистанційного навчання самостійна робота домінує серед інших видів навчальної діяльності здобувачів освіти. Усі сучасні освітні технології спрямовані на те, щоб привчати здобувачів освіти працювати самостійно, так як саме це дає можливість успішно адаптуватися в умовах швидкозмінних реалій сьогодення.

Виникла необхідність запровадження такого методу, використовуючи який, здобувачі освіти мали б змогу свідомо вивчати вокальний твір, вибираючи власний темп навчання, поступово засвоювати окремі елементи вокальної мови, мати доступ до навчального матеріалу повторно.

Усвідомлення здобувачами освіти таких понять як метр, ритм, доля, такт, розмір, метрична пульсація – стає вагомим чинником на початковому етапі вивчення вокальних творів.

Алгоритм самостійного опрацювання вокального твору в умовах дистанційного навчання на основі відтворення метричної пульсації

1. Промовляння в ритмі нот вокального твору з відтворенням ударами метричної пульсації
2. Програвання мелодії вокального твору на інструменті з відтворенням ударами метричної пульсації
3. Спів мелодії нотами, програвання мелодії на інструменті та відтворення метричної пульсації
4. Вокалізація мелодії вокального твору з програванням її на інструменті, з відтворенням метричної пульсації
5. Промовляння літературного тексту з відтворенням метричної пульсації
6. Спів вокального твору зі словами під власну гру мелодії на інструменті
7. Прослуховування запису фортепіанного супроводу вокального твору та відтворення ударами метричної пульсації
8. Спів вокального твору з літературним текстом під запис фортепіанного супроводу та відтворення метричної пульсації ударами.

Дуже важливе ***правило даного методу:***

при наявності помилки в такті, необхідно повернутися в тому такті, де зроблено помилку на попередній пункт алгоритму та ретельно відпрацювати саме його.

Наприклад, є помилка в співі – цей такт необхідно пограти мелодію на інструменті з відтворенням метричної пульсації ударами, а потім повертатися до співу. Або, є помилки у вокалізації мелодії в такті, необхідно поспівати мелодію нотами і грати цей такт на інструменті, відтворюючи метр ударами.

Використання даного алгоритму на початковому етапі вивчення вокальних творів здобувачами освіти в умовах дистанційного навчання показав його доцільність та практичність. Доступність методу, його простота дає можливість здобувачам освіти самостійно, поетапно відпрацьовувати такі важливі складові вокального твору як метро-ритм, засвоєння мелодії та літературного тексту. Самостійна робота над вокальним твором по запропонованій системі дає можливість здобувачам освіти не витратити багато часу на розбір його. Практично всі здобувачі освіти після виходу на очне навчання змогли безпомилково (і в метро-ритмічному і в звуковисотному плані) виконувати вокальні твори під живе виконання супроводу концертмейстера. Отже, впровадження методу відтворення метричної пульсації ударами на початковому етапі вивчення вокального твору дало позитивні результати в період дистанційного навчання.

Але, дистанційне навчання у сфері музичного мистецтва, зокрема практичного курсу «Постановки голосу» не дозволяє говорити в позитивному руслі про її перспективність. Застосування дистанційної освіти виконавських дисциплін в музичних освітніх закладах треба розглядати як виключно вимушену форму, від якої доцільно відмовитися якнайшвидше у разі зникнення надзвичайної ситуації.

Список використаних джерел

1. Афоніна О.С. Перспективи впровадження дистанційних курсів музикознавства у навчальний процес Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. *Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. Київ, 2012. Вип. 4. С.85-88

2. Бондаренко А. «Дистанційна освіта музикантів-виконавців: проблеми та перспективи». *Імідж сучасного педагога*. № 3. 2020. С. 69-72
3. Васильєва Л. Досвід формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до використання технологій дистанційного навчання. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2017. № 7. С. 45- 52
4. Веремчук А. Проблеми і перспективи дистанційного навчання у ВНЗ. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2013. № 7. С. 319–325.